

มูลนิธิผสานวัฒนธรรม Cross Cultural Foundation

89 ซอยสิทธิชน ถ.สุทธิสารวิจิตร แขวงสามเสนนอก เขตห้วยขวาง กรุงเทพมหานคร 10310

89 Soi Sithichon Suthisarnwinichai Rd. Samsennok Huaykwang Bangkok Thailand 10310

โทร: 02-1015481 โทรสาร: 02-1015482 Tel: +66 2 1015481 Fax: +66 2 1015482

(สำเนา)

ที่ CrCF30072019

จดหมายเปิดผนึก

30 กรกฎาคม 2562

เรื่อง ขอฟิจารณาข้อเสนอจากภาคประชาสังคมเรื่องการตรวจสอบข้อเท็จจริงกรณีนายอัปดุลเลาะ อีซอมูซอ สมอบวมหลังถูกควบคุมตัวที่ค่ายอิงคยุทธบริหาร

เรียน ประธานคณะกรรมการคุ้มครองสิทธิมนุษยชนในสามจังหวัดชายแดนภาคใต้ และกรรมการทุกท่าน

ตามที่ท่านประธานคณะกรรมการคุ้มครองสิทธิมนุษยชนในสามจังหวัดชายแดนภาคใต้ และกรรมการทุกท่าน ได้รับมอบหมายหน้าที่สำคัญในการตรวจสอบข้อเท็จจริงเกี่ยวกับนายอัปดุลเลาะ อีซอมูซอ ชายอายุ 34 ปี ผู้ถูกควบคุมตัวภายใต้อำนาจกฎอัยการศึกไปยังค่ายอิงคยุทธบริหาร จ.ปัตตานี ซึ่งมีการกล่าวอ้างว่า นายอัปดุลเลาะถูกพบหมดสติอยู่ในหน่วยซักถามของหน่วยเฉพาะกิจกรมทหารพรานที่ 43 ภายในค่ายเมื่อเวลาประมาณ 3:00 น.ของวันที่ 21 กรกฎาคม 2562 เจ้าหน้าที่ประจำค่ายจึงส่งตัวนายอัปดุลเลาะเข้ารับการรักษาเบื้องต้นที่โรงพยาบาลค่ายอิงคยุทธบริหาร จากนั้น ได้ส่งตัวต่อไปรักษาต่อ ณ อาคารผู้ป่วยวิกฤติ (ICU) โรงพยาบาลปัตตานี ต่อมา เมื่อวันที่ 22 กรกฎาคม 2562 นายอัปดุลเลาะถูกส่งตัวไปยังโรงพยาบาลสงขลา นครินทร์ อ.หาดใหญ่ จ.สงขลา แม้นายอัปดุลเลาะได้รับการปล่อยตัวจากการควบคุมตัวตามกฎหมายแล้ว แต่ยังคงต้องอยู่ในการดูแลทางของแพทย์อย่างใกล้ชิด เนื่องจากยังคงอยู่ในสภาวะโคม่า ปัจจุบันยังคงไม่รู้สึกรู้ตัว และต้องใช้เครื่องช่วยหายใจตลอดเวลา ทั้งนี้ มูลนิธิผสานวัฒนธรรมได้รับข้อมูลว่า นายอัปดุลเลาะมีอาการสมอบวมอย่างรุนแรง ซึ่งอาจเกิดจากการขาดอากาศหายใจเป็นเวลานานในระหว่างการควบคุมตัว ขณะนี้นับเป็นเวลา 10 วันแล้วที่นายอัปดุลเลาะต้องตกอยู่ในสภาพดังกล่าว

ตลอดช่วงเวลา 10 วันที่ผ่านมา มีการนำเสนอข่าวและวิพากษ์วิจารณ์กรณีดังกล่าวอย่างแพร่หลาย ทุกภาคส่วน ทั้งหน่วยงานราชการที่เกี่ยวข้องในระดับนโยบายและระดับปฏิบัติ สาธารณชน ชุมชน และโดยเฉพาะอย่างยิ่ง สมาชิกครอบครัว ไม่ว่าจะเป็นภรรยาและบุตรของนายอัปดุลเลาะ ล้วนแล้วแต่ต้องการรับทราบข้อเท็จจริงว่าเกิดอะไรขึ้นกับนายอัปดุลเลาะระหว่างการควบคุมตัว ดังนั้น จึงเป็นภาระหน้าที่อันสำคัญอย่างยิ่งของคณะกรรมการของท่าน นอกจากนี้ แม้คณะกรรมการชุดนี้จัดตั้งขึ้นเพียงเพื่อเจาะจงสอบสวนและค้นหา

ข้อเท็จจริงต่อเฉพาะเหตุการณ์ของนายอัลดุเลาะ แต่เพื่อให้รัฐสามารถป้องกันการละเมิดที่จะเกิดขึ้นในอนาคตและสร้างความเข้มแข็งให้ระบบยุติธรรมทางอาญา ทางมูลนิธิฯ เห็นว่าคณะกรรมการสามารถใช้โอกาสนี้ในการรายงานไปถึงสาเหตุการละเมิด จัดทำข้อเสนอแนะเพื่อปฏิรูประบบเชิงสถาบันและแนวทางในการชดเชยเยียวยาให้กับผู้เสียหายและครอบครัว โดยในกระบวนการทำงาน มูลนิธิฯ ขอให้คณะกรรมการคำนึงถึงหลักการสำคัญดังต่อไปนี้:

1. การซ้อมทรมานมิได้จำกัดอยู่แค่เพียงการทำร้ายร่างกายเท่านั้น “การทรมาน” ตามนิยามของอนุสัญญาต่อต้านการทรมาน หมายถึง “การกระทำใดก็ตามโดยเจตนาที่ทำให้เกิดความเจ็บปวดหรือความทุกข์ทรมานอย่างสาหัส ไม่ว่าจะทางร่างกายหรือทางจิตใจต่อบุคคลใดบุคคลหนึ่ง [...]” โดยนิยามดังกล่าวได้รับการยอมรับจากรัฐบาลไทยและสอดคล้องกับร่างพระราชบัญญัติป้องกันและปราบปรามการทรมานและการกระทำทำให้บุคคลสูญหาย พ.ศ. ที่รัฐบาลกำลังดำเนินการร่างอยู่ ทั้งนี้ การกระทำในลักษณะดังกล่าวเป็นไปได้หลายรูปแบบและไม่จำเป็นต้องทิ้งร่องรอยไว้บนร่างกายผู้ถูกกระทำ ดังนั้น แม้การตรวจสอบเบื้องต้นอาจไม่พบร่องรอยบนร่างกาย ก็ไม่ได้หมายความว่าไม่ได้เกิดการซ้อมทรมานขึ้น วิธีการซ้อมทรมานบางประเภท เช่น วอเตอร์บอร์ดดิ้ง (Waterboarding) หรือการเทน้ำใส่เพื่อให้ขาดอากาศหายใจ และการใช้ถุงพลาสติกครอบศีรษะ เป็นต้น อาจไม่ทิ้งร่องรอยใดๆ ไว้บนร่างกายผู้ถูกกระทำ แต่ก็ทำให้ทรมานจากการขาดอากาศหายใจจนอาจถึงขั้นสมองบวมได้ คณะกรรมการของท่านจึงควรมีแพทย์นิติเวชศาสตร์ที่เป็นอิสระและเชี่ยวชาญร่วมตรวจสอบด้วย โดยยึดหลักการสอบสวนในพิธีสารอิสตันบูลซึ่งเป็นคู่มือสืบสวนสอบสวนและบันทึกข้อมูลหลักฐานอย่างมีประสิทธิภาพ กรณีการทรมานและการปฏิบัติหรือการลงโทษอื่นๆที่โหดร้าย ไร้มนุษยธรรม และย่ำยีศักดิ์ศรี¹
2. คณะกรรมการทุกคนควรมีอำนาจในการเข้าถึงพยานหลักฐานทั้งหมดได้ ไม่ว่าจะเป็นเอกสารทางการแพทย์อย่างละเอียดจากโรงพยาบาลทุกแห่งที่นายอัลดุเลาะได้เข้ารับการรักษา หลักฐานที่บันทึกการจับกุม ควบคุมตัว และซักถามของนายอัลดุเลาะ รวมถึงเทปบันทึกกล้องวงจรปิด บันทึกการสืบสวนภายในค่าย และหลักฐานอื่นๆที่เกี่ยวข้อง นอกจากนี้ ยังต้องมีสิทธิในการสัมภาษณ์และสอบสวนพยานทุกคนอย่างเป็นอิสระจากหน่วยงานความมั่นคง เพื่อหลีกเลี่ยงผลประโยชน์ทับซ้อนซึ่งอาจส่งผลต่อความเป็นกลางในการค้นหาความจริง
3. ผลการสอบสวนข้อเท็จจริงจะต้องได้รับการเผยแพร่สู่สาธารณะเพื่อเปิดโอกาสให้ประชาชนทุกคนได้มีส่วนร่วมในการตรวจสอบข้อเท็จจริงดังกล่าว หากพบว่ามีกรณีละเมิดเกิดขึ้นจริงภายในระหว่างการควบคุมตัว คณะกรรมการต้องนำผู้กระทำและผู้บังคับบัญชา (ในกรณีที่เกี่ยวข้องกับการละเมิดด้วย) มาเข้าสู่กระบวนการยุติธรรม นอกจากนี้ คณะกรรมการต้องออกมาตรการในการ

¹ อ่านรายละเอียดเพิ่มเติมเกี่ยวกับพิธีสารอิสตันบูลที่: <https://bit.ly/2MqdlLk>

ชดเชย เยียวยาให้กับนายอับดุลเลาะและครอบครัวและในการปฏิรูปสถาบันต่างๆที่เกี่ยวข้องเพื่อ
ป้องกันมิให้การละเมิดสิทธิมนุษยชนในลักษณะนี้เกิดขึ้นซ้ำอีก หากหน่วยงานใดไม่ปฏิบัติตาม
มาตรการดังกล่าว ให้ดำเนินการลงโทษทางกฎหมายอย่างเคร่งครัด

4. มูลนิธิฯ เห็นพ้องกับคณะกรรมการต่อต้านการทรมานประจำสหประชาชาติที่ได้เคยแสดงความ
กังวลอย่างมากเกี่ยวกับสถานการณ์เรื่องการซ้อมทรมานในพื้นที่ชายแดนใต้ของไทยไว้ในปี 2557
ว่า มีข้อกล่าวหาจำนวนมากเกี่ยวกับการซ้อมทรมาน และการปฏิบัติที่โหดร้ายอันเกิดขึ้นเป็นปกติ
วิสัยอย่างต่อเนื่องและสม่ำเสมอ ซึ่งกระทำโดยเจ้าหน้าที่หน่วยงานความมั่นคงและทหารในพื้นที่
จังหวัดชายแดนใต้ เพื่อเค้นเอาคำสารภาพ มูลนิธิฯ จึงขอเสนอให้คณะกรรมการออกกฎระเบียบที่
ชัดเจนสำหรับเจ้าหน้าที่หน่วยงานความมั่นคงเพื่อรับรองว่า เจ้าหน้าที่จะปฏิบัติการอยู่บนพื้นฐาน
ของหลักสิทธิมนุษยชนและนิติธรรม เช่น การตรวจค้น จับกุม ควบคุมตัว เยี่ยมผู้ถูกควบคุมตัว
 ฯลฯ และลงโทษเจ้าหน้าที่ที่ละเลยหรือละเมิดกฎระเบียบดังกล่าวอย่างจริงจัง

ทั้งนี้ ทางมูลนิธิฯเชื่อมั่นเป็นอย่างยิ่งว่า หากคณะกรรมการสามารถปฏิบัติตามข้อเสนอตั้งที่กล่าวไปนี้
จะทำให้ประชาชนเกิดความเชื่อมั่นและไว้วางใจในการทำงานของรัฐมากขึ้น และเป็นก้าวสำคัญในการสร้าง
สันติสุขในพื้นที่จังหวัดชายแดนใต้ได้

จึงเรียนมาเพื่อโปรดพิจารณา

ขอแสดงความนับถือ

(นายสุรพงษ์ กองจันทึก)

ประธานมูลนิธิผสานวัฒนธรรม